Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 300 (3300) | 1940 оной декабриин 27, пятница | СЭН 10 МҮНГЭ

Мүнөөдэрэй номерто:

Ажалай булад хатуу дисциплинын түлөө (1-дэхи нюурта)
Улан-Удын деподо (1-дэхи нюурта)
Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн (1-дэхи нюурта)
1940 оной дүнгүүд (2-дохи нюурта)
Культурын түлөө тэмсэлые толгойлхо (2-дохи нюурта)
Ефремовскэ агротехникэ—үндэр ургасын үндэһэ (2-дохи нюурта)
Үдэрэй темэдэ (3-дахи нюурта)
Колхозно парторганизацинуудые хүтэлбэрилхэ (3-дахи нюурта)
Ойлгосотойгоор бэшэхэ хэрэгтэй (3-дахи нюурта)
Зүб хүтэлбэриин үрэ (3-дахи нюурта)
Яруунын совхоз ба тэндэхи парторганизациин хүдэлмэри тухай (3-дахи нюурта).
Хилын саанаһаа телеграммануул (4-дэхи нюурта)
Политгэгээрэлэй хүдэлмэридэ шэнэ амжалтануудай түлөө (4-дэхи нюурта)

АЖАЛАЙ БУЛАД ХАТУУ ДИСЦИПЛИНЫН ТҮЛӨӨ

Түрүү онаһон тэхникээр зэбсэглэгдэн манай республикын колхозно тажашад болбол угаа ехэ шэнэнүүд алтануудые туйлаһан байна. Бурят-Монгол дотор тариалгын талмайе үргэдхэлгөөр, 1923 онойхитой жэшээлбэл, гурба дахин ехэдхэгдэһэн ба ургаса ашэлүүлгээр — хоёр дахин шахуу ашэлжэ, 1940 он соо, дунда жэшээр, га бүриин 11,4 центнер ургаса хураба. Мүн малажалые үсхэбэрилгөөр илээд амжалтанууд туйлагдаһан байна. 1934 онойхитой жэшээлбэл адуу мори-и тоо толгой 45,6 проц., эбэртэ мал—91.1 проц., хони-ямаад—167 проц., гахайнууд—61,8 процент ошоруулагдаа.

Эдэ бүхы илалтанууд хадаа Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ элидхэн харуулагдаба. Манай республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл—1500 шахуу хүнүүд 1940 оной выставкэдэ хабаадалсаһан байна. Энээнтэй хамта, республикымнай бүхы колхозуудай 20 проц. мүн выставкын хабаадалсагшад байгаа.

1939 оной выставкэдэ хабаадалсагшадһаа хэдэн арбаад түрүүшүүл хүдөө ажахыдахи эрхим туйлалтануудайгаа түлөө выставкомой зүгһөө алтан, мүнгэн медальнуудаар шагнагдаһан ба тэрэн олон колхозууд, малажалай түрүү фермэнүүд нэгэдэхи ба хоёрдохи шатын дипломуудаар шагнагдаһан байна.

Эдэ бүхы амжалтанууд болбол манай түрүү колхознигуудай сусаршагүй, стахановска хүдэлмэриин аша үрэ мүн болоно. Тиимэнүүд түрүү колхознигууд хадаа колхозуудаа бүхы хэмжээгээрнь бэхижүүлхын түлөө, тэрэнэй ашаг туһыгэ ехэтэй байхынь түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэд. ажалай үндэр дээдэ бүтээсэ туйланад.

Зүгөөр, өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриие бүрин гүйсэдөөр артелиингээ ажахыда үгы колхознигуудай үгөөд байгаа ушарнь манай республикын колхозуудай амжалтануудынь бүришье үлэмжэ ехэ байха һэн. Тиин, манай колхозуудта өөһэдынгөө шадабарита хүсые колхозойгоо ажахыда бүрин гүйсэдөөр үшөө үгэдэггүй колхознигууд үсөөн бэшэ л. Колхозуудай 1939 оной жэлэй дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, колхозник бүхэндэ тусхайлагдан байгуулагдаһан ажалта үдэрэй минимумые дүүргээгүй хүнүүдэй тоо угаа олон байһан юм. Жэшээлхэдэ, Тунхэнэй аймагта, 1599 хүн, Бичурын аймагта—1320 хүн, Тарбагатайн аймагта—1108 хүн, Мухаршэбэрэй аймагта—1449 хүн тусхайлан тоолгдоһон ажалта үдэрэй тоое гүйсэдхөөгүй байгаа. Энэ дээрэ заагдаһан тоогой тон ехэнхи хубинь эхэнэр колхознигуудта тудана. Энээнэй шалтагаанынь юуб гэбэл, олонхи ушарта, манай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа ажал хүдэлмэриһөө таһархые хүсэдэг өөрынгөө үмсын ажахыда ехээр һанаа хандуулдаг, тиигээд гүрэнэй ба колхозой интересые тоошоодоггүй тиимэ хуурмаг колхознигуудтай эрид шанга тэмсэл гаргадаггүй байһан дээрэһээнь болоһон байгаа.

Энэ жэлдэ тиимэ ушаралнууд нилээд үсөөрһэп болобошье, мүн лэ һайрхажархихоор бэшэ. Республикын хэдэн олон колхозуудта ажалай дисциплинын һула байһан тухай мэдээсэлнүүд манай редакцида саг үргэлжэ шахуу ородог байна. Тунхэнэй аймагай, Торын сомоной, БМАССР-эй Верховно Соведэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ ябажа байгаа жэлэй торшо соо 80 ажалта үдэр олоогүй 27 колхозницанууд бии ба бригадирнарай үгэ дууладаггүй, даабаряа гүйсэдхэдэггүй хүнүүд тэндэ олон байха юм. Мүн иимэ фактнууд Яруунын аймагай «Путь Социализма» ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта, тэрэшэлэн Зэдын аймагай «Красный Партизан» колхоздо ба бусад аймагуудташье олон байна. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр болбол залхуу назагайнуудтай эрид шанга тэмсэл ябуулхын орондо, харин тэдэниие ажал хүдэлмэридэ эльгээхын тула аргадажа байдаг. Колхозой хүдэлмэридэ һаад татадаг, гүрэнэй ба артелиингээ интересые бододоггүй лодырьнуудые аргадалгада эсэс табижа, хүдэлмэриин шадалтай колхозник бүхэниие колхозой ниитын ажал хүдэлмэридэ хабаадуулга—мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Колхозой үйлэдбэридэ өөрынгөө бүхы хүдэлмэриин сагые үлэмжэ ехээр зорюулжа, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллалга—эрэгтэй ба эмэгтэй колхозник бүхэнэй арюун уялга мүн. Колхозойгоо тусхайта ажал хүдэлмэридэ үнэн сэхээр хандажа, өөһэдынгөө зохёон байгуулагша хүсые колхозник бүхэнэй гаргалгаһаа манай колхозуудай саашанхи бүхэжэлгэнь, орондоо ашаг ехээр үгэдэг бололгонь, колхознигуудай шанга шадалтай ба сэнгэлиг хүхюун байдалай бүри хүсэн түгэс бадаралтань хулдыдаха байна.

Мүнөө боложо байгаа хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн дээрэ колхозуудахи ажалай дисциплинэ тухай нилээд хэлсэгдэхэ, колхознигуудай ажалай дисциплиные саашадань бүри шангадхалгаар хэмжээябуулгануудые хараалха байһань лабтай.

Колхозуудахи партийна ба комсомольско организацинууд болбол ажалай булад хатуу дисциплинын түлөө тэмсэлые толгойлхо ёһотой. Ажалда туһатай колхозник бүхэниие артелиин үйлэдбэридэ эдибхитэйгээр хабаадуулхын түлөө, колхоз бүхэндэ большевистскэ гурим байгуулхын түлөө тэмсэл болбол ниитын колхозно ажахын ба колхознигуудай интересые хангана. 1940 оной хүдөө ажахын жэл илалта түгэсөөр дүүрэжэ байна. Ерэхэ 1941 ондо хүдөө ажахын бүри ехэнүүд илалтануудые туйлахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэе, нүхэд колхознигууд!

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн

Үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ, хүдөө ажахын жэлэй дүнгүүд ба 1941 оной зорилгонууд тухайда ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр С. Д. Игнатьев илдхэл хэбэ.

Нүхэр Игнатьев болбол хүдөө ажахын амжалтанууд ба дутуунууд тухай удаан тогтожо дэлгэрэнгы тодорхойгоор хэлэһэн байна. Таряа сохилгые сагаа дүүргэжэ, энэ жэлэйхиһээн 6 центнер ехэ ургаса хуряаха зорилгоор 1941 оной тарилгада зэбсэг түгэс бэлдхэл хангаха уялгатайбди гэбэ. Социалистическэ малажалые улам түргөөр хүжөөхын тулада малай үүлтэрые һайжаруулха, залуу малнуудай хорогодо бусалтагүй эсэс табиха, туһа малые үнэхөөр зүбөөр харуулха хэрэгтэй.

Саашань, нүхэр Игнатьев болбол тариалгай ажал, зүгын ажал ба бусад жэшэн ажахынууд тухайда тодорхойгоор хэлэхэ зуураа, эдэ олзото ажахынуудые бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень ажалша олониитые уряална.

Элидхэлшэ хадаа социалистическэ Бурят-Монголые хүдөө ажахыгаараа түрүү республиканудай нэгэн болгохын, Иркутска ба Читын областьнуудтай мүрысөөндэ илахын түлөө бүхы колхознигуудай, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эршэмтэйгээр ба эдибхитэйгээр тэмсэхэ байһандань бата найдаба.

Һүүлээрнь, парторг н. Раднаев (Баргажан, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз), ефремовец н. Серпиен Кириллович Киселев (Заиграйн, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз), һаалиншан Долгор Батуева (Зэдэ, «Галын-Очи» колхоз), ефремовец Буланов (Кабанск), Мухар-Шэбэрэй АЗО-е даагша Тангиев, Гомбоев (Яруна, Молотовай нэрэмжэтэ колхоз), Бадмаев (Баргажан, Улюнска с/совет) гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Энээгээр, үсэгэлдэрэй үглөөнэй заседани дүүрэө.

ТАСС-ын буруушаалга

«Китадай арми Владивостогоор дамжуулан сэрэгэй материалнуудые, медикаментнуудые ба бусад зүйлнүүдые абахань. Китадта сэрэгэй эдэ материалнуудые эльгээлгы түргэдүүлхын тулада Америкын сэрэгэй офицер Мэсон гэгшэ ойрын үдэрнүүдтэ Владивостогто ерэхэнь», гэжэ «Нью-Йорк-таймс» агентствын Шанхайдахи корреспондент батална.

Энэ болбол эхинһээ абаад, эсэстээ хүрэтэр худал хуурмаг мэдээсэл гэжэ ТАСС буруушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан Армиин политическэ пропагандын Главна Управлениин начальник, армиин 2-дохи рангын комиссар А. И. Запорожец.
(ТАСС-ын фото).

Бүхэсөюзна XVIII конференциин нэрэмжэтэ мүрысөөе улам үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

УЛАН-УДЫН ДЕПОДО

ВКП(б)-гэй Бүхэсоюзна XVIII конференциие 1941 оной февралиин 15-да зарлаха гэһэн партиин Центральна Комитедэй тогтоол болбол манай республикын ажалшадай энтузиазмые улам хүсэтэйгөөр дээшэлүүлнэ.

Хэдэхэн хоногой саад тээ Улан-Удын түмэрзамай узелэй хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба алба хаагшад хадаа ВКП(б)-гэй Бүхэсоюзна XVIII конференциин нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованиие республика дотороо дэлгэрүүлхэ тухай эгээ түрүүн эхи татан үүсхэһэн байна.

Улан-Удын депогойхид энээнһээ урдашье суутай байһан юм. Эдэнэр болбол үйлэдбэриингөө квартал бүхэнэй түсэбые саг болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэдэг, машинаа графигаарнь ябуулдаг, түргэн ябадалынь техническэ нормоһоонь үлүүлэн дүүргэдэг ба бүтээһэн продукциингаа гологдохо ябадалые усадхажа шадаһан байна. Энэ жэлдэ тус депогой үргэлгын цех (партийна группынь организатор нүх. Крутиков ба мастерынь нүхэр Маяков) хадаа жэшээтэ һайн ажалаараа Зүүн-Сибириин түмэрзамайхидай дунда нэгэдэхи һуури эзэлжэ, Улаан Туг шагнал абаһан байгаа. Тус цехэйхид үйлэдбэриингөө түсэбые эрхим шанартайгаар ходоодоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Нүх. Паршинай бригада саг үргэлжэ нормоёо 226 проц. дүүргэдэг. Үргэлгын цехэй медальта нүх. Тимирецкын бригада нормоёо 244 проц. гүйсэдхэдэг ба пассажирскэ паркын угаалгын цехтэ нүх. Мамылинай бригада — 263 проц. хүрэтэр дүүргэдэг байна. Тэрэшэлэн нормоёо эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг бригаданууд олон бии.

Социалистическэ соревнованида түрүүлжэ ябагшад үйлэдбэриин бүтээмжөөр гайхамшаг үндэр жэшээнүүдые харуулһан солото хүнүүд Улан-Удын деподо нилээд олон. Эдэнэй олонхинь хадаа хүдэлмэриин большевистскэ стилиие гүнзэгыгөөр ойлгоһон коммунистнууд ба комсомолецууд болоно.

Тус депогой коллектив болбол ВКП(б)-гэй Бүхэсоюзна XVIII конференциин нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида тон үргэн далайса олгожо, эхэ оровойгсо зам харилсаанай хэрэгтэ партиин XVIII съездээр табигдаһан агуу ехэ зорилгонуудые улам саашадаа бэелүүлнэ. Паровознигууд ба мастернууд хадаа энэ жэлдэ өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдтэ эрид хубилалтануудые хэһэн байна.

Паровозой парк хадаа суткада 360 км. ябаха нормотой байгаад, мүнөө—392 км. ябана. Состав соогоо 27 паровозтой, кольцевигүүд-табавзуушадай паровозно колонно болбол суткынгаа нормые 480 км (нормонь 360 км) хүрэтэр гүйсэдхэдэг байна. Орон дотороо суутай машинист нүхэр Асеев болбол паровозой 50 мянган километр ябаад заһабарида ороходо байхадань, харин 121000 км заһабаригүйгөөр ябуулжа шадаһан байгаа. Тиин, Бүхэсоюзна XVIII партконференциин нэрэмжэтэ соревнованида оролсоходоо заһабаригүйгөөр 130 мянган километр ябуулхаар уялгаа үгөөд, мүнөө эрхим шанартай, туйлай үндэр показательнуудые харуулна. Машинистнууд, ВКП(б)-гэй член Исаков А. ба ВКП(б)-гэй членэй кандидат Шестаков гэгшэд тус соревнованида оролсожо, 360 км. ябаха нормын орондо суткада 526 км. ябана. ВКП(б)-гэй член, машинист нүхэр Заварин ба Маринич хоёр суткада 572 км. (нормонь 360 км) хэнэд. ВКП(б)-гэй члендэ кандидат, зэбсэгэй цехэй слесарь нүхэр Абдеевский хадаа 8 часай нормые 696 проц. дүүргэжэ, халаа бүридөө 61 түхэриг олоно.

Гэбэшье, Улан-Удын депогой хүдэлмэридэ нилээд дутуунууд бии. Зарим паровознигуудайнь хүдэлмэридэ гололго гарадаг. Машинист Жгун паровозойгоо автоматическа холбоое таһалжа, аварида оруулһан гэхэ мэтэ дутуунууд үзэгдэдэг.

Улан-Удын депогойхид хадаа бүхы дутуу дунда зүйлнүүдээ дары усадхажа, Зүүн Сибириин түмэрзамай эрхим депонуудай нэгэнь болон, Бүхэсоюзна XVIII партийна конференциие угтахаар шармайн тэмсэнэд.

М. Дымпилов.

Бүхэсоюзна XVIII парт-конференцидэ угтамжа

18-дугаар партконференциин нэрэмжэтэ мүрысөөн.

ЛЬВОВ, декабриин 23. (ТАСС). Бүхэсоюзна XVIII партконференциие зарлаха тухай мэдээсэл болбол Львовой ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин дээшэлэлые үргэдхэбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ кондитерска фабрикын коллектив болбол партконференциин хүндэлэлдэ зорюулан, 1940 оной дүүрэтэр жэлэйгээ түсэб дээрэ 400 тонно продукци үлүүбшэлэн үгэхэ уялга абаба. Мүн хүдэлмэришэд болбол конференциин нээгдэхэ үдэр хүрэтэр 2 һарынгаа программые 25 проц. үлүүбшэлэн дүүргэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ. электроэнерги ба түлишые 10 проц. химгадан гамнаха гэжэ шиидэбэд. Тус фабрика дээрэ Бүхэсоюзна XVIII партконференциин нэрэмжэтэ фондо рационализаторска дурадхалнуудые суглуулалга соносхогдоһон байна.

Фабрикын коллектив болбол Бүхэсоюзна XVIII партконференциин нэрэмжэтэ социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхыень областиингоо ажалшадта уряалан хандаба.

XVIII ПАРТКОНФЕРЕНЦИИН НЭРЭМЖЭТЭ СТАХАНОВСКА ВАХТА

СУМЫ, декабриин 23. (ТАСС). Сумска областиин предприятинууд дээрэ социалистическэ мүрысөөн түгэс хүсэтэйгөөр дэлгэрбэ. Сумска рафинальна заводой коллектив болбол XVIII партконференциин нэрэмжэтэ стахановска вахтада жагсажа, түсэб дээрээ 52 вагон сахар үлүүбшэлэн үгэхэ ба продукциингаа өөрынь үные 5 проц. доошолуулха уялга эбабад.

Конотойско паровозно депогой хүдэлмэришэд болбол XVIII партконференциин нээгдэхэ үдэр хүрэтэр хүндэ шэгнүүрэй зуугаад поезднуудые техническэ скоростиинь ехэдхэн ябуулха, пассажирска поезднуудай угаалгагүйгөөр 15000 километр ба товарна поезднуудай—10000 километр ябахые туйлаха гэжэ шиидэһэн байна. Депогой хүдэлмэришэд хадаа партконференциин нээгдэхэ үдэрые үйлэдбэриин шэнэ илалтануудаар тэмдэглэхыень Московско—Киевскэ замай бүхы хүдэлмэришэдые уряалба.

„ИСКРЫН" АНХА ТҮРҮҮН БИИ БОЛОҺОН ГЭРТЭ

ПСКОВ, декабриин 24. (ТАСС). 1905 оной хабар Владимир Ильичын хүтэлбэри доро үнгэргэгдэһэн, бүгэдэородой легальна бэшэ марксистска газетые эмхидхэлгэдэ зорюулагдаһан заседаниин болоһон гэр дотор нээгдэһэн, В. И. Ленинэй музейдэ городой ажалшад ехэ һонирхол гаргана. Владимир Ильичын Псковто ерэһэниие харуулһан документнүүд тус музей соо харуулагдана.

В. И. Ленинэй музейн ленинградска филиал болбол партиие идейнэ ба политическээр нягтадхаха хэрэгтэ «Искрын» ямар үүргэ дүүргэһэниие харуулһан тусхай выставкэ Псковто нээһэн байна.

«Искрын» 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан, городой предприятинууд ба һургуулинуудта «Искра» тухай хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд үнгэргэгдэнэ.

СОВЕТСКЭ ЭМНЭЛГЫН ЗҮЙЛНҮҮД

МОСКВА. Орджоникидзын нэрэмжэтэ химико-фармацевтическэ промышленностиин Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлэй институдай эмхидхэгдэһэнһээ хойшо эгсэ 20 жэл гүйсэбэ. Энэ 20 жэлэй торшо дотор тус институт болбол эмнэлгын 20 шэнэ зүйлнүүдые синтезировалһан ба үйлэдбэридэ оруулһан байна. Энээнэй эсэстэ, СССР болбол гадаадын гүрэнүүдһээ шухала медикаментнүүдые асархаяа болибо.

Тус институт болбол сульфидин, стрептоцит гэхэ мэтын шухала зүйлнүүдые оложо, промышленностьда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ туйлай ехэ хүдэлмэринүүдые ябуулһан байха юм.

Хэдыхэн жэлэй саад тээ манай орон болбол өөрын иодгүй байжа, тэрээниие хилын саанаһаа асардаг байгаа. Институдай научна хүдэлмэрилэгшэд хадаа нефтьһээ иод абаха арга олоһон байна.

Советскэ элүүрые хамгаалта хадаа мүн бусад хэдэн шухала эмнэлгын зүйлнүүдээр баян болоһон байна.

Партийна ажабайдал

Яруунын совхоз ба тэндэхи парторганизациин хүдэлмэри тухай

Яруунын аймагдахи, Мяханай совхозой дэргэдэхи парторганизаци болбол политическэ хүдэлмэриие ажахын асуудалнуудтай зүбөөр зохилдуулан таоижа шадаһанайгаа ашаар, бага бэшэ туйлалтануудые хангаһан байна. Партийна суглаан дээрээ: пропагандын, ажахын ба бусад асуудалнуудые хаһа соонь хэлсэжэ, абаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ амжалтата гүйсэдхэлэй түлөө тэмсэнэд.

Совхозой олонхи хүтэлбэрилэгшэд агитатораар хүдэлмэрилнэд. Агитколлективынь 21 хүнһөө бүридэнхэй. Тэдэнэрые секретарь нүх. Воронцов өөрөө хүтэлбэрилнэ.

Агитаторнуудай семинари үнгэргэхэдөө, уридшалан һайтар бэлэдхэнэ. Жэшээлхэдэ, һүүлэй хоер һаранuудта: «коммунистическэ хүмүүжүүлгэ тухай» нүх. Калининай элидхэл тухайда, Сталинска Конституциин IV ой тухайда; СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй июниин 26-най Указые дүүргэлгэ тухайда; Октябриин революциин 23-дахи ой тухайда ажалшад олонитын дунда ойлгуулалжын хүдэлмэри үргэнөөр ноуулһан байха юм.

1940 оной эхеэр фермэнүүд, бригадануудай ба гуртануудай хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договорнууд баталагдаһан юм. Тиигээд, тус договорнуудай гүйсэдхэл тухай хоер дахин шалгалта хэжэ, мүрысөөндэ илажа гараһан гуртанууд, фермэнүүд, бригаднуудта дамжуулагын Улаан Туг ба эрхим стахановецуудта шагнал үгтэһэн байна. Парторганизацинь эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые ажахын-политическэ хэмжээнүүдэй гүйсэдхэлтэй зохилдуулан шадамараар таоина.

Тус парторганизациин бүхы коммунистнуудынь гуртанууд дээрэ, фермэнүүд, бригаданууд ба бусад үйлэдбэриин гол гол байбаринууд дээрэ хүдэлмэрилнэд. Эндэ 40 эрхим стахановецууд бии. Тэдэнэй дунда коммунистнууд ба комсомолецууд олон. Жэшээнь, ВКП(б)-гэй членэй кандидат, орденто нүх. Иванов Дарижап, медальта нүх. Норбуева Ц. гэгшэд хэдэн жэлэй торшо соо түл абалгаараа ба түлнүүдые тобир тарганаар түлжүүлгээрээ совхоз соогоо түрүү һуури эзэлнэ, тэрэшэлэн, ВКП(б)-гэй членэй кандидат, комбайнер С. Копачев, комсомолец-трактористка Д. Ринчинова, 1-дэхи фермын эрхилэгшэ, ВКП(б)-гэй члея нүх. Мулонов М. М., ахалагша зоотехник, ВКП(б)-гэй член Захаров гэгшэд хүдэлмэриин эрхим жэшээнүүдые харуулнад. Тэрээнһээ гадна, ВКП(б)-гэй членүүдэй кандидадууд нүхэд Цыремпилон ба Купачев гэгшэдэй үүсхэлээр, совхозой хүдэлмэридэхи дутуунуудые усадхаха хэрэгтэ тодорхой хэмжээ-ябуулганууд абтаһан байгаа.

Партийно-политическэ хүдэлмэриие һайнаар табиһанайнь ашаар, ажахын ябуулганууд амжалтатайгаар гүйсэдхэгдэбэ. Малайнь хоролто үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхиһээ нилээд үсөөрөө. 1940 ондо гүрэндэ 4386 центнер мяха гушааха байһан аад, 4499 цент. гушаажа, түсэбөө 100,5 процент дүүргэбэ.

Гадна, энэ совхоз болбол мал ажалайгаа хажуугаар таряан ажал эрхилдэг. 1940 ондо 2270 гектар газарта таряа хэһэн байбал, 1941 ондо таряалангайнь талмай бүри үргэдэхэ байна. Мүнөө үрэһэнэйгөө таряае сүм хаагаа. Планай ёһоор, 1940 ондо гектар бүриһөө, дунда жэшээгээр 8,9 центнерээр хураалһан байбал, 11,7 центнер абаба. Мүнөө Боргойн совхозые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Гэхэтэй хамта, дурсагдагша совхозой хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии. Тиимэһээ, дутуунуудаа дары усадхан, политическэ хүдэлмэриин һайн жэшээнүүдые улам бэхижүүлжэ, социалистическэ мүрысөөе толгойлолго— энэ хадаа эндэхи коммунистнууд ба партийна бэшэ большевигүүдэй арюун уялга мүн.

КОНДРАТЬЕВ —ВКП(б)-гэй Обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор.

Зүб хүтэлбэриин үрэ

Алтайн сомоной (Кяхта) дэргэдэхи парторганизаци болбол хүдэлмэреэ зүбөөр таоижа шадаһан, хүтэлбэри хангаһан байна. Тэрэнэйнь ашаар тус сомоной колхозууд энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Энэ парторганизаци түрүү хүнүүдһээ —үнэн сэхэ колхозпигуудһаа бүридэн 1939 ондо тогтоогдоһон юм. Тэрээнһээ хойшо нилээд ургаа. Коммунистнуудайнь олонхид колхозуудай үйлэдбэри дээрэ түрүү үүргэ эзэлнэ.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, коммунист нүхэр К. Х. Цибиков болбол гурбан жэлэй хугсаалда гээгдэнги байһан колхозые мүнөө түрүү зэргэдэ гаргаба. Энэ оной октябрь һарада бүхы уялгата тушаалгануудай түсэбые дүүргээ. Энэ жэлдэ элбэг ехэ ургаса хуряаба. Һү-товарна фермые эрхилэгшэ коммунист Б. Б. Гармаев хадаа малнуудаа дулаан байраар ба шэмэ һайнтай тэжээлээр хүсэд хангаһан байна.

Коммунистнууд Г. Б. Тугутов, Цыденжапов, Б. Д. Буянтуев гэгшэд мүн һайнаар хүдэлмэрилнэд.

«Шэнэ байдал» колхозой түрүүлэгшэ, коммунист А. Ю. Найданов 1940 оной хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые болзор соонь һайн шанартайгаар дүүргэв. Тэндэ мүнгэн түлбэринүүд 100 процент гүйсэдхэгдөө. 1939 ондо мал үсхэбэрилгын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйгээ түлөө дурсагдагша колхоз хадаа республикын Наркомземһээ шагнал абаһан байгаа. 1940 ондо мүн лэ мал үсхэбэрилгынгөө түсэбые бүрин дүүргэбэ. Нүхэр Найданов болбол колхозоо зүбөөр хүтэлбэрилэн, колхозниигуудай дунда ойлгуулалжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Ажал хүдэлмэри дээрэ шалгарһан залуу коммунистнууд харюусалгата хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэнэ. Жэшээлбэл, колхозой тариалан ажалай бригадир нүхэр Т. Л. Раднаев сомоной Советэй түрүүлэгшэ болгогдоо.

Эдэнэр эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлэн, марксизм-ленинизмын теориие гүнзэгыгөөр шудална. «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые» үзэлгын кружогые секретарь нүхэр Галсанов хүтэлбэрилдэг юм. Коммунистнууд Чагдуров, Цыденжапов гэгшэд «Хуряангы курсые» үзэжэ дүүргэбэд.

г. Кяхта

Д. ДАМБАЕВ.

Хэблэлэй шэнжэлэл

Ойлгосотойгоор бэшэхэ хэрэгтэй

Һонор тодо ба ураар, бүгэдэндэ ойлгосотойгоор бэшэхэ—энэ болбол газетын эгээн шухала зорилго мүн. Зүгөөр, «Улаан Туяа» газетэ (ВКП(б)-гэй Хориин Айкомой ба Аймсоветэй гүйсэдкомой орган) энэ эрилтые дүүргэнэгүй. Жэшээ болгон, энэ газетын дүрбэн номернуудые (№№ 76, 79, 80, 83) абажа харая.

Бурят хэлэн дээрэ бэшэгэй дүримэй алдуугүйгөөр, зүб найруулгатайгаар ба үлүү дутуугүйгөөр бэшэгдэһэн нэгэшье зүйл олдоногүй. Наян гурбадахи номерто «Газарай таһагай анхаралда» гэһэн статья дотор иимэ мэдүүлэл ушарна. «...Эм **хахаржа...** дууһахадаа хүрэжэ байха юм». Теэд, эм хахарха гэжэ байха аал? «Хахаржа» гэхын орондо «уригдэжэ, хороогдожо» гэбэл зохихо байгаа. Мүн, далан зургаадахи номерто «Удынхид малай үбэлжэлгэдэ бэлэн бэшэ» гэһэн статья дотор иигэжэ бэшэгдэнэ: «Малай байранууд **ехэ олон** дутуу», «малаа түрүүлхэ ба малайгаа **үбдөө һаа туһаар** байранууд тон ехэ дутамаг байдаг». Мэдүүлэл соо үлүү үгэнүүдые хэрэглэжэ бэшэхэдэ, мэдүүлэлэй удхые бусайдуулна, балартуулна. Малай байра ехэ олон аад, дутуу байха гэжэ яадаг юм. «Туһаар» гэхын орондо «тусгаар» гэжэ бэшэхэ ёһотой байгаа. Үгэ байна гэжэ, тэрээгээр наадаха ябадалда эсэс табиха хэрэгтэй. Саашадаа энэ мэтээр үргэлжэлүүлбэл, бэшэһэн зүйлнүүдые үргэн уншагшад ойлгохогүй гү, үгышье һаа буруугаар ойлгохо байна. Иимэ ушарта, огто бэшээгүй байбал дээрэ.

Гадна, үгэнүүд грамматикын алдуутайгаар бэшэгдэдэг ба заримдаа бэшэһэн үгэнь үгэ болодоггүй. Жэшээнь, **михиимэ, хуряагадые, урияжа, үбэлзэлгэ** гэжэ бэшэнэд. Теэд, мякина, хуригад, үбэлжэлгэ г. м. юрын үгэнүүдые мэдэхэгүй хүнүүдтэ ямар сэгнэлтэ үгэлтэйб? Бүхэли үгэнүүдые буруугаар бэшэжэ байһан хүнүүд болбол үгэ соохи үзэгүүдэй алдуунуудые олохонь тон лэ бэрхэтэй бээз. Үбдөө **һаа**, рекордано, тэмэсэжэ, абахын гэхэ мэтээр тоолобол, захадань гарахаар бэшэ. Уншагшадта зорюулһан зүйлнүүдые иимээр «болбосоруулхын» орондо, бурят хэлээ шууд түргэн шудалха хэрэгтэй.

«Анаагай сомоной, Ждановай нэрэмжэтэ колхоз **болбол** түрүүлэгшэнь нүх Жамсаранов **болбол...**»—иигэжэ хэрэггүй үгэнүүдые хэтэрхэйгээр хэрэглэжэ хэдэн дахин тэдэниие дабтажа бэшэхэдэ, статьягай удхань һуларлаг юм.

Гадна, 76-дахи номерто «Үдынхид малай үбэлжэлгэдэ бэлэн бэшэ» гэһэн статья хамтадаа 9 абзацтай аад, эдээнэй 6-нь иимээр эхилэгдэнэ: Иимэ дээрэһээ, тиигэн гэхэдэ, тиигэбэшье, юуб гэхэдэ, жэшээлхэдэ, тэрээнһээ гадна. «Улаан Туяагай» редакциинхид болбол абзац бүхэниинь удхаараа холбоогүй статья бэшэжэрхёод, тэрэнээ нэгэн удхатай, холбоотой болгохо гэжэ таарахагүй үгэнүүдые хэрэглэнэ. Тиин, энэнь шашаг, шэхэндэ хажараар дуулдана.

Эдэ дутуунууд хадаа тус газетын хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандадагыень гэршэлнэ.

Энээн дээрэһээ мэдэхэдэ, ВКП(б)-гэй Хориин Айком болбол өөрынгөө органиие шадабаритай хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха тухайда анхардаггүй байна.

Д. ДАН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто Хонхолойн МТС-эй комбайнер, Мухар-Шэбэрэй Аймсоветэй депутат, 1940 оной Бүхэсоюзна хүдөөажахын выставкэдэ хабаадагша нүхэр П. А. Сажина СТЗ трактор заһабарилжа байна. Баруун таладань контролер-механик Б. Ш. Шагдаров.

П. Михайловай фото.

Үдэрэй темэдэ

МТС-үүд ТҮЛИШЭЕЭ САГ СООНЬ БЭЛЭДХЭХЭ ЁҺОТОЙ һаяхан, БМАССР-эй Совнарком болбол «Республикын машинно-тракторна станцинуудта нефть зөөлгэ ба газогенераторна тракторнуудта түлишые бэлэдхэлгэ ямараар ябажа байһан тухайда» асуудалые зүбшэн хэлсээд, энэ хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглэбэ. МТС-үүд болбол тракторна паркда хэрэглэгдэхэ түлишэеэ зөөжэ бэлэдхэхэ хүсэд аргатай байбашье, ехээр удааруулна. Энээн дээрэһээ боложо, МТС-үүддэхи нефть юулэдэг һабатануудай 86 процентнь хооһон байна.

Баргажанай, Куйтэнэй, Эгэтын ба бусад МТС-үүд һая болотор нэгэшье центнер түлишэ абаашаадүй байба. Тэрэшэлэн Аймгүйсэдкомуудай ба Наркомземэй зүгһөө контроль табигдадаггүй, МТС-үүдэй директорнүүд юушье хээгүй байһан дээрэһээнь, газогенераторна тракторнуудта түлишэ бэлэдхэгдээгүй. Ерэхэ 1941 ондо орой хамта 44 мянган кубометр түлишэ бэлэдхэгдэхэ ёһотой аад, миил 7397 кубометрнь бэлэн болоо.

Бичурын (директорынь нүх. Ветошников), Гашайн (директорынь нүх Зайцев), Б.-Куналейн (директорынь нүх. Чуркин) МТС-үүд мүнөө хүрэтэр нэгэшье кубометр түлишэ бэлэдхээдүй ба энэ хүдэлмэриие шамдуулха тушаа хэмжээ абанагүй. Мүн Хориин, Тарбагатайн, Закаменай аймагууддахи машинно-тракторна станцинууд түлишэ бэлэдхэлгээр иимэрхүү байдалтай.

БМАССР-эй Совнаркомой шиидхэбэриин ёһоор, 1941 оной январиин 15 хүрэтэр бүхы МТС-үүд өөһэдтөө бии байһан һабатануудаа түлишөөр дүүргэхэ уялгатай. Тиихэтэеэ хамта, газогенераторна тракторнуудтаа хэрэглэгдэхэ түлишые февралиин 1 хүрэтэр бүрин бэлэдхэхэ ёһотой.

Ушар иимэһээ, бензин ба керосин, тоһон гэхэ мэтые шэрэлгэдэ МТС-үүдэй ба колхозуудай автомашинануудые бүрин хэрэглэхэ шухала. Зүгөөр, автомашинануудһаа гадна, унаагай хүсыешье элсүүлхэ хэрэгтэй.

Улан-Удэ городто ашаатай ерэһэн автомобильнууд гэдэргээ бусахадаа, түлишэ тээхэ ёһотой гэжэ Совнарком тогтообо.

Машинно-тракторна станцинуудай дирекцинүүд эгээ мүнөө үедэ, эртээнһээ түлишэеэ зөөжэ ба бэлэдхэжэ шадаагүй һаа, хабар, тарилгын хүдэлмэри эхилһэн хойно али тухай түгшүүрилдэ орохо байһанаа мартаха ёһогүй.

Аймагуудай Советүүдэй Гүйсэдхэхэ Комитедүүд болбол түлишэ зөөлгэ эмхидхэлгэдэнь МТС-үүдтэ шухала туһаламжа үзүүлхэ ушартай.

★

МАЛАЙ БЭШЭЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭЕ! Бурят-Монголой бүхы аймагуудта ба городуудта адуу малай ба шубуудай бэшэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа эхилһээр үни болоо. Энэ хадаа политическэ ба ажахын удхашанартай хэмжээябуулга мүн. Бэшэлгэ хэхэ хүнүүдые шэлэн оололго дүүрээ. Тус хүдэлмэри ябуулхын тулада 896 хүн тоо бүридхэгшэдөөр, 127 хүн контролер-бригадирнуудаар томилогдобо. Тэрээнһээ гадна, малай бэшэлгын бригаданuудта 2000 гаран хүн членүүдэй үүргэ гүйсэдхэхэ юм.

Малай бэшэлгэдэ хабаадалсаха бүхы хүдэлмэрилэгшэд болбол Аймгүйсэдкомуудаар ба Горсоветүүдээр баталагдаа. Мүнөө үедэ тэдэнэр хүдэлмэриингөө техникэтэй танилсажа байнад. Тэрэшэлэн, малай ба шубуудай бэшэлгын удхашанар ба зорилгонууд тухайда зоной дунда ойлгуулалтын хүдэлмэри ябуулагдана.

Хүдөө нютагуудта малай бэшэлгэдэ туһалха бригаданууд олонхи колхоз, совхоз ба сомсовет бүхэндэ байгуулагдаба. Декабриин 20-ой һэдээгээр, бэшэлгэдэ туһалха 559 бригаданууд эмхидхэгдэһэн, 192 сомсоветүүдтэ үргэн заседани ба 229 колхозуудта хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, тэндэ малай бэшэлгэ тухайда асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Олонхи аймагуудта малай бэшэлгэ тухайда хөөрэлдөөнүүд, сонсолнууд хэгдэнэ.

Тиибэ-яабашье, олонзоной дунда ябуулагдаха ойлгуулалтын хүдэлмэри үшөө хангалтагүй байһаар. Зарим аймагуудай организацинууд энэ хүдэлмэриие хэрэгсээнэгүй. Заиграйн ба Закаменай аймагуудта малай бэшэлгэдэ туһалха бригадануудай заримынь мүнөө хүрэтэр үшөө бүридүүлэгдээдүй.

Аймагуудай газетэнүүд хадаа малай бэшэлгэдэ бэлэдхэлэй ябаса тухайда каа-яа толилно. Иволгын ба Заиграйн аймагуудай «Улаан Иволга» ба «Сталинский путь» газетэнүүд бэшэлгэдэ бэлэдхэлэй захалһанһаа хойшо оройдоо нэжээд бэшэгүүдые тунхаглаа.

Малай бэшэлгын эхилхэ саг хүрэтэр үсөөхэн хоног үлэбэ. Ушар иимэһээ, Аймгүйсэдкомууд ба Нархозучедой аймагууддахи инспекторнүүд болбол олонзоной дунда ойлгуулалжын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулха ёһотой. Энэ хадаа малай бүхэсоюзна бэшэлгые эрхимээр үнгэргэлгын шухала зүйл болоно.

Энээнтэй хамта, колхоз ба совхозуудта адуу малай инвентаризациие шамдуулха хэрэгтэй.

Малай бэшэлгые юрын хэрэгтэ тоолохо болохогүй, харин энэ хадаа гүрэнэй удхатай хэмжээябуулга мүн. Малай ба шубуудай бэшэлгые эмхитэйгээр ба тодо һонороор үнгэргэе!

★

ҺУРАГШАДЫЕ ҺАЙН БАЙРААР ХАНГАХА Арюун ба һаруул байрада байхада ажал-хэрэг бүтэмжэтэй байдаг. Тиимэдэ, һурагшадай «отлично» ба «һайн» сэгнэлтэнүүдые туйлалга, бэеынь элүүрэй бэхижэлгэ—тэдэнэрэй байрануудһаа дулдыдалсаха байна.

Мүнөө һуралсалай жэл эхилһээр дүрбэн һара үнгэрбэ. Зүгөөр республикын зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа, һурагшадайгаа байрануудые мүнөө хүрэтэр заһабарилжа дүүргээдүй, түлишөөр хангаадүй байһаар. Хэдэн олон һурагшадай хэсүү муу байрада байһые мэдэжэ байбашье, зарим аймагай хүтэлбэрилэгшэд, һургуулинуудай директорнууд эдэнэртэ эрхим һайн услови байгуулхын тулада анхаралаа табидаггүй байна.

Доодо-Худанай (Хори) сомоной, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозһоо (түрүүлэгшэнь нүхэр Ринчино) Хэжэнгын дунда һургуулида һурадаг үхибүүдынь номоо үзэхэ стол, стул, ламна гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдээр хангагдаагүй байха юм. Тиимэһээ, зарим һурагшадынь нэгэдэхи четверть дотор 4-5 предмедүүдээрээ «муу» сэгнэлтэнүүдые абаа. Тэрэшэлэн, тус аймагай, Анаагай сомоной «Путь Сталина» (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбиков), Удын сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренов) колхозуудай һурагшадынь тэсэшэгүй хүйтэн байрада байнад. Селенгын аймагай, Ноёхоной сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һурагшадай байра баһал иимэ. Тэндэ — түлеэн, керосин, лампа, стол, стул, койко ба бусад тон хомор. Гадна, үбшэн ба ошоһон-ерэһэн хүнүүд олооровоо һурагшадай хамтын байрада байралжа, һаад ушаруулдаг ушар үсөөн бэшэ үзэгдэнэ.

Аймагуудай партийна, советскэ организацинууд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд болбол һурагшадые һайн байраар хангажа, тэдэнэрэй эрхим сэгнэлтэнүүдые туйлалгадань туһалха уялгатай.

Колхозно парторганизацинуудые хүтэлбэрилхэ

ВКП(б)-гэй зэргэдэ шэнээр орогшодые партийна, советскэ-ниитын хүдэлмэринүүдтэ шууд хабаадалсуулха ба тэдэнэрые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ — энэ харюусалгата ба хүндэтэ хүдэлмэриие партийна эхин организацинууд толгойлхо уялгатай.

Энэ хүдэлмэри Кабанскын аймаг доторхи олон парторганизацинуудта хангалтагүй ябуулагдана. Партийна тоосоото-һунгалтын суглаанай һүүлээр эхин 3 организацинууд эмхидхэгдээ. Партиин членэй кандидадта 87 ба членэдэ 98 хүниие абаһан байна.

Илангаяа, Кировэй (Кабанскын сельсоветэй), Чкаловай ба Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Советүүдэй 7-дохи съезд», «Коминтерн» колхозууддахи партийна эхин организацинууд хадаа залуу коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ноуулнагүй. Залуу коммунистнуудые ниитын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадуулнагүй.

Декабриин 5-най байдалаар, Кабанскын аймагай партийна организацида кандидатска стажаа үнгэргэһэн 139 хүн бии. Кандидадуудайнь политическэ бэлэдхэл угаа бага.

ВКП(б)-гэй членэй кандидат нүхэр Бичаханов («Коминтерн» колхозой парторганизаци) болбол партиин членэдэ ороходо хэдышье рекомендаци хэрэгтэй байһыень мэдэнэгүй. Бичаханов хадаа агитатор болон томилогдоһон аад, участок дээрэхи ажалшадайгаа дунда нэгэшье хөөрэлдөө ба элидхэл хээгүй. Теэд, өөрөө политическэ бэлэдхэл багатай тула элидхэл хэжэшье шадахагүй байна.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздохи парторганизациин коммунистнууд нүхэд Николаев ба Пуеев гэгшэд партийна суглаандаа, колхозой правлениин зүблөөндэ (правлениин членүүд байгаа) хабаадалсахаһаа арсадаг байха юм. Тиимэ ушарһаа, тэдэнэр правлениин членһээ гаргагдаһан байна.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин муугаар табигдаһан дээрэһээ, 1940 оной мартһаа декабрь хүрэтэр 15 кандидадуудта партийна хэмжээнүүд абтаһан байна.

ВКП(б)-гэй Айкомой бюро хадаа партийна тоосоото-һунгалтын суглаанһаа хойшо, залуу коммунистнуудые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тухай асуудалые огто хэлсээгүй.

Колхозно парторганизацинуудта «ВКП(б)-гэй Историин Хуряангы курсые» коммунистнуудай үзэлгэ һулаар эмхидхэгдэнхэй. Айкомой пропаганда ба агитациин таһагай мэдээгэй ёһоор, аймагай олонхи коммунистнууд хадаа партиин историие үзэжэ байһан байха юм. Зүгөөр, коммунистнуудай тон олонхинь «Хуряангы курсын» I, II ба III бүлэгһөө сааша гараадүй. Үзэлгын шанарынь тон һула байна.

Партиин Айкомой штатна пропагандист нүхэр Темникова болбол Оймурска, Кударинска ба Карсаковска сельсоветүүдэй парторганизацинууддахи кружогуудые хүтэлбэрилнэ. Теэд, эдэ организацинуудай коммунистнууд кружогойгоо занятида ходо хожомтожо ерэдэг байна.

ВКП(б)-гэй Айком болбол партиин историие үзэгшэдые хангалтагүйгөөр туһална. Тэдэнэрэй дунда консультаци, лекци ба хөөрэлдөөнүүдые тон хомор эмхидхэдэг байна.

Эхин парторганизацинууд суглаанууд дээрээ олонхидоол ажахын асуудалнуудые шиидхэнэ. Оймурска сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ артелиин дэргэдэхи партийна эхин организацинууд 12 суглаанууд дээрээ 24 асуудалнуудые хэлсэһэн байгаа. Зүгөөр, эдэ асуудалнуудайнь миил 3-нь партийна хүдэлмэри тухай байба. Энэ мэтээр партийно-ниитын хүдэлмэридэ хайхарамжа үгыгөөр хандадаг эхин парторганизацинууд бии.

Айкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагай инструкторнуудынь парторганизацинуудай хүдэлмэридэ үлэр бүри туһалха ба тэрээниие хүтэлбэрилхэ ушартай аад, энэ гол үүргээ дүүргэлтэ бологогүй Харин, ажахын асуудалнуудаар аймагай этигэмжэтэд болон, колхозуудта һара һараар «һуужа» саг үнгэргэнэ. Айкомой инструктор нүхэр Сумкин хэлэнэ: «Намда даалгагдаһан, Сталинай, Чкаловай ба Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинуудта энэ зунай үедэ оройдоошье ябаагүйб».

Дээрэ дурсагдаһан фактнуудһаа мэдэхэдэ, ВКП(б)-гэй Кабанскын Айком хадаа колхозно парторганизацинуудые мууса хүтэлбэрилнэ, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ тухай асуудалда тон харюусалгагүйгөөр хандадаг байна.

Д. ЗУБАЕВ — ВКП(б)-гэй Обкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагай инструктор.

Ангай фермэ

Яруунын аймагай, Ульдиргын сомоной, Молотовай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ ангай фермэ эмхидхэбэ.

Һаяхан ангуудайгаа байрануудые барижа дүүргээд, тэндээ 12 хара үнэгэ табиба.

Тус фермые даагшаар колхозой адуушан нүхэр Дондок Тыхеев томилогдоо.

Ц. Ж. ДАШИПЫЛОВ.

ТҮРҮҮ СОМОНОЙ СОВЕТ

Манай „БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН“ газетын редакци мүнөөдэрэйнгөө номерто Хоринн аймагай, Дунда-Худанай сомоной Соведэй депутадуудай ба түрүүшүүлэй бэшэгүүдые толилбо.

Тус сомон болбол республика доторхи түрүү сомсоведүүдэй нэгэндэ тоологдоно. Колхозуудаа большевистскэ, колхознигуудаа шанга шадалтай болгохын тулада 1940 он дотор ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые, уялгата тушаалгануудые болзор соонь, һайн шанартайгаар дүүргээ. Социалистическэ малажалые хүгжөөхэ түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Мал һүрэгүүдтээ садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ хангаһай. Энэ жэлдэ элбэг ехэ ургаса хуряагаад, колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаалга дүүрэхэ дүтэлөө.

Ефремовскэ агротехникэ —үндэр ургасын үндэһэн

Бурят-Монголой республикын колхозууд 1940 ондо ефремовскэ звенонуудые олоор эмхидхэжэ, тон үндэр ургаса туйлаһаниинь мэдээжэ.

Манай Дунда-Худанай сомоной гурбан колхозууд 1940 оной эхеэр ефремовскэ звенонуудые тогтоожо, эрхим колхознигуудые звеногой хүтэлбэрилэгшэд болгон табиһан юм. Ефремовскэ звенонуудта шэлэмэл һайн бэшэ, харин юрын газар үгтөө һэн, тэдэнэр өөһэдынгөө газарые ефремовскэ агротехникын ёһоор элдүүрилһэн байгаа. Пар дээрээ саһа тогтоожо, мүльһэ ба хэдэн зуун шарга шэбхэ адхажа элдүүрилээд, шатарай гуримаар тариһан байна.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ефремовскэ звено (эрхилэгшэнь, колхозой парторг нүхэр Чимит Бадмаев) 26 гектар газар таһалжа абаад, тэрээн дээрээ 233 тэргэ шэбхэ, 10 центнер шубуунай аргал ба 24 центнер үнһэ тараажа хоёр дахин хахалһан ба борнойлһонойгоо һүүлдэ, тарилгаяа шатарай гуримаар хэһэн байна. Нэгэ гектар газарта 1,41 центнер сэбэрлэгдэһэн ба хороор угаагдаһан шэниисэ таряа һэн. Гадна, нүхэр Бадмаевай звеногойхид зунай үедэ тарялангай буртаг үбһыень хоёр дахин түүһэн байгаа. Оролдосотойгоор хүдэлмэрилһэнэйгээ ашаар, 26 гектарһаа 842 центнер эрхим сортын шэниисэ абаа. Энэнь, дунда жэшээгээр, гектар бүриин 32,4 центнер болоно. Нүхэр Бадмаевай звено 0,25 гектар газарһаа 66 центнер (1 гектарһаа 264 центнер) картофель хуряаба.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой звено (эрхилэгшэнь нүх. Хоржур Жамсаранов) болбол мүн ефремовскэ агротехникые зүбөөр хэрэглэжэ 15 гектар тарялангһаа га бүриин 204-204 пуд ургаса хуряаба. Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин ефремовецүүд 6 гектарһаа 26-26 центнер ороһо суглуулба.

Ефремовскэ звенонууд манай эндэ гайхамшаг ехэ ургаса абажа болохо байһые тодоруулаа. Ушар иимэһээ, манай колхозой правлени болбол ерэхэ жэлдэ миил нэгэ хэдэн гектар участогһаа үндэр ургаса абахые хүсэхэ бэшэ, харин бултадаа звеногой гуримаар хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, бүхы тарилгаһаа бүри ехэ ургаса абахын түлөө тэмсэхэ шухала болоно. Зүгөөр, ефремовскэ звеногойхид һая болотор ондоо хүдэлмэридэ табигданхай байгаа. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой звеновод нүхэр Давыдов декабриин 5 хүрэтэр колхозой малажалай фермын харуулшан байгаа.

Ефремовскэ агротехникые хүсэдөөр бэелүүлжэ шадабал, ерэхэ жэлдэ үнэхөөр үндэр ургаса абаха үндэһэ һуури тодхогдохонь лабтай.

Сомсоведэй депутат Цыденов.

Үнэн сэхэ хүдэлмэриин үрэ

Дунда-Худанай сомон бүхэлөө 1940 оной хүдөөажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргээд, 1941 ондо ялуулха хүдэлмэриин хараа табижа байна. Энэ хадаа колхозой газар тарялан ба малажал дээрэ ажалласшадай үнэн сэхэ хүдэлмэриин үрэ болоно.

Манай колхоз энэ жэлэй бүхы хүдэлмэрине урда урдынхиһаа богони болзор соо дүүргэбэ. Хабарай тарилга 10 хоногой туршо дотор үндэр шанартайгаар дүүргэгдээ һэн. Үһэ ба тарянай хуряалга октябриин 20-до сүм түгэсхэгдэһэн байгаа. Ехэ ургасын—ефремовскэ агротехникые эрхилһэнэйгээ ашаар энэ жэлдэ һая-нааша үзэгдөөгүй үндэр ургаса хуряагаабди. 1060 гектар газарһаа нэжээд бүриин, дунда жэшээгээр 8 центнер ургаса абтаа. Мүнөө, манай колхоз болбол гүрэнэй уялгата тушаалгануудые 100 проц. дүүргэжэ, бүхы фондонуудые бүрин байгуулан, одоо жэлэй олзо-ургаса хубаалгые дүүргээд байна.

Үйлэдбэри дээрэ үнэхөөр һайнаар хүдэлмэридэг түрүүшүүл—стахановецууд ба ударнигууд 35 хүн тоологдоно. Жэшээлхэдэ: һаалиншан нүхэр Балма Доржиева 20 үнеэдые түрүүлхэ түсэбтэй аад, 30 үнеэдые тугаллуулжа, тугалнуудыень хорологогүйгөөр, таргаа шэмэрэор түлжүүлээ. Нүхэр Доржиева 1940 ондо 1000 ажалта үдэр олобо. Бүхы бүлэнь (3 хүн) 2000 гаран ажалта үдэр олжо, 60 гаран центнер таряа абаба. Мүн һаалиншан нүхэр Дулма Бадиева гэгшэ 30 үнеэ түрүүлжэ, 1000 ажалта үдэр олоод байха юм. Түмэршэ дархан, сомоной Соведэй депутат нүхэр Р. Эрдынеевэй бүлэ 2000 гаран ажалта үдэртөө 300 үлүүтэй пуд таряа абаба. Иимэ хүнүүд манайда олон.

1941 оной Хүдөөжахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсахын түлөө 10 гаран хүн мэдүүлгэ үгэхөөр байнад.

1941 ондо үшөө ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэл—онданэй урда байгаа хүндэтэ зорилго мүн.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ц. Цыремпилон.

Арадай найдалга—агууехэ хэрэг

Нютагуудахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалта болоһоор нэгэ жэл үнгэрбэ. Нютагуудахи Соведүүдтэ хэдэн мянган партийна ба партийнабэшэ большевигүүд, Ленин ба Сталинай агууехэ хэрэгтэ үнэн хүнүүд—социализмын ороной дүлэтэ патриодууд һунгагдаһан байна.

Бидэ, депутадууд хадаа алдарта Москвагай Сталинска округой һунгагшадай суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэнүүдыень өөһэдынгөө бүхы хүдэлмэриин хараа болгожо, үргэн арадай найдалгые үндэрөөр сэгнэн, һурахые хүсэнэбди. Һунгагшадтаа үргэлжэ халуун холбоотой байхые ба тэдэнэй эрилтые бүри хангажа, тус асуудалые сомоной Соведэй сесси болон, Исполкомой Президиум дээрэ табихые шухалашалнабди.

Би мүнөө Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ һаалишаар хүдэлмэрилнэм. Энэ жэлэй туршо соо 3-4 удаа өөрынгөө һунгагшадтай уулзажа, сомоной Соведэй хүдэлмэридэ ямараар хандалсажа байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэһэн байнаб. Гадна, сомоной Соведэй мүнгэн хэрэгэй комиссиин член байнаб. Мүнгэн хэрэгэй комисси болбол мүнгэ элсүүлгынгээ түсэбые саг болзорһоонь уридшалан дүүргэхын тула бага бэшэ хүдэлмэри ябуулаа. Манай сомон 1940 оной түсэбые 100 процент дүүргэжэ, 100715 түхэриг оруулһан байна.

Ц. ТЫКШЕЕВА.

Финансын комиссиин член—депутат

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хоринн аймагай Дунда-Худанай сомоной Соведэй исполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Д. Жимбгеев, депутадууд нүхэд Р. Эрдынеев ба Ц. Доржиева.

О. Цыбиковэй фото.

Культурын түлөө тэмсэлые толгойлхо

Большевигүүдэй парти ба советскэ правительство хадаа ажалшадай гэгээрэл болбосоролые дээшэлүүлхэ тухайда тон ехэ анхарал табина. ВКП(б)-гэй XVIII съезд дээрэ нүхэр Сталин иигэжэ хэлээ һэн: «Мүнөө орон дотороо, манай гүрэнэй гол зорилго хадаа ажахын-эмхидхэлэй ба культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ байна».

Тиин, манай Дунда-Худанай сомоной Совет болбол багша Сталинаар табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө, ажалша олониитын эрдэм болбосоролые хүгжүүлэн бадаруулхын түлөө тэмсэжэ байна. Мүнөө манай колхозой селонууд жэл ерэхэ бүри улам болбосон боложо, байна. Колхоз бүхэн клубуудтай, улаан булангуудтай болонхой. Радио шагнажа, газетэ ба номуудые уншажа, өөһэдынгөө сүлөөтэй сагые культурнаар үнгэргэнэд. Сомоной уншалгын байшан дотор лекци, элидхэл, ном үзэлгэ ба элдэб кружогуудай һуралсал үнгэргэгдэнэ. Жэшээнь, 1940 ондо 940 хүнэй хабаадалгатайгаар 15 удаа лекци уншагдаа. Мүн тэндэ зоотехническэ, ветеринарна, дуунай кружогууд эмхидхэгдэжэ, хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор ябуулна. Гадна, уншалтын байшандахи ба колхозуудахи ханын газетэнүүд 51 удаа гаргагдаба. Энэ жэлдэ манай сомондо хэдэн зуугаад колхознигуудай хабаадалгатайгаар 2 удаа цирк, 3 удаа театр ба 9 удаа звуковой кино табигдаһан байна.

Манай колхознигуудай болбосоролойнь хэмжээн угаа түргөөр ургана. Манай сомон дотор 32 патефон, 179 самовар, 222 түмэр шэрээнүүд, 112 ханын гэрэлнүүд, хэдэн зуугаад часынууд, оёдолой машинанууд ба бусад культурна хэрэгсэлнүүд бии болоо. Мүнөө колхозник бүхэн гэрээ сагаададаг, угаадаг ба полоо шэрдэдэг болоо.

Гадна, манай сомоной колхозууд болбол колхознигуудаа түбхинэһэн байдалда оруулха тухай ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Энэ жэлдэ хуторнууд дээрэһээ 60 гаран гэрнүүдые колхозой центртэ асаржа табиһан ба 160 гаран колхознигуудай гэрнүүдые хоройлһон, шэнээр хушаһан байха юм.

Культурна болбосон байдал тухайда асуудал 1941 ондо бүри үргэнөөр табигдана. Һаяхан, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд ба шударгышууд болбол 1941 оной май нэгэн болотор шэнэ клуб бариха, колхознигуудай гэрэй хажуугаар 150 ургамал модонуудые, колхоздоо сад-сэсэрлиг тариха гэхэ мэтэ уялгануудые абажа, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозые социалистическэ мүрысөөндэ уриба.

Сомоной Соведэй дэргэдэхи культурна комиссиин түрүүлэгшэ, депутат Ц. ДОРЖИЕВА.

1940 оной дүнгүүд

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалта болоһоноо хойшо нэгэ жэл үнгэрбэ. Нютагуудахи Соведүүдтэ манай ороной дүлэтэ патриодууд, арадай эрхим хүбүүд ба басагад, партийна ба партийнабэшэ большевигүүд һунгагдаһан байгаа.

Манай Дунда-Худанай сомоной Соведтэ 19 депутадууд һунгагдаа һэн. Энэ нэгэ жэлэй туршо соо сомсоведэй сесси 6 дахин үнгэргэгдэжэ 16 асуудалнуудые зүбшөө. Сесси дээрэ тон шухала асуудалнууд табигдажа, саашадаа бүтээлгэдэхэ хэмжээнүүд харагдаһан байна. Жэшээнь, октябрь һарада 6-дахи сесси болоxо, колхозой фермэнүүдые эхэ малаар бүридүүлгэ ба малажалые хүгжөөлгын 1940 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай хэлсээд, сомон дотороо мал үсхэлгын түсэбые заабол дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан байна. Колхознигуудһаа контрактаци хэжэ, малнуудые худалдан абалга эмхидхэхыень депутадууд нүхэд Цыденов ба Жанчиков гэгшэдтэ даалгагдаһан байгаа. Мүнөө тэрэнэй ашаар, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 83 толгой мал, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо—80 ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо—23 толгой мал контрактацяар абтаба. Мүнөө манай сомониие ниитэ дээрэнь абабал, малажал хүгжөөлгынгөө түсэбые дүүргэһэн байна мал. 1941 оной январиин 1-дэ 8676 толгой малтай байха аад, мүнөө декабриин 15-да 8591 толгой мал тоологдоно. 1940 оной туршо соо малнуудай ургалтань 1702 толгой гү, али 24,6 процент болоно. Хонид ба ямаадай тоо толгоинь 31 процент ургаа. Зүгөөр, бүхы сомон дотор мал үсхэлгын түсэб дүүрэһэншье һаа, зарим колхозууд түсэбөө үшөө хүсэлгэдүй. Түсхайлан хэлэбэл, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 9 үхэр ба 31 гахай, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 10 адуу морид дутана. Тэрэшье, дутаһан малнуудые 1941 оной январиин 1 болотор хүсөөхэ хэмжээ абажа байна. Эдэ колхозууд түсэбөө дүүргэхэ аргатай.

Манай колхозуудай малнууд барандаа дулаан байраар ба элбэг тэжээлээр хангагданхай. Жэшээнь, 870 толгой тугалай байтаха 13, хуригадай байха 7, түрэхэ малай 7 байранууд г. м., сомон дотор хамтадаа 52 дулаан байранууд ба 36 юрын дал хашаануудтай байнабди.

Тэжээлэй бэхи база хадаа социалистическэ малажал хүгжөөлгэдэ ехэ удхашанартай. Манай сомоной колхозууд энэ асуудалаар багабэшэ хүдэлмэри бүтээһэн байна. Жэшээнь, бүхы колхознигуудаа басуулан, нэгэ үдэр соо 1930 гектар сабшалангай, 800 гектар бэлшээриин газарай хагда галдаһан ба 270 гектар газарай модо шулууе сэбэрлэһэн байгаа. Мүн 4 километртэ шэнэ һуваг малтагдаһан ба 12 километр уртатай хуушан һанава заһагдаһан байгаа. Гадна, үнэнэй 27 хааltануудые табижа, хэдэн зуун гектар сабшалангай газарые уһалһан байна. Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар, манай колхозууд сабшалан хадалангай үндэр ургаса туйлаа. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Герасимовска звеногойхид 42 гектар газарһаа нэжээд бүриин 82-90 центнер үбһэ; Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 25 гектар газарай га бүриһөө 80-90 центнер абаба.

Дунда-Худанай сомоной колхозууд 1940 ондо малай байра бариха түсэбһөө үлүүлэн, 4 шэнэ байрануудые бариһан байна.

Сомоной Соведэй депутадууд колхозой үйлэдбэриин тон харюусалгатай салбаринууд дээрэ ажаллан, үндэр бүтээсэтэ хүдэлмэриин үлигэр жэшээ харуулнад. Депутат нүхэр Цыжип Тыкшеева болбол Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ һаалишаар хүдэлмэрилхэ зуураа, энэ жэлдэ 13 үнеэдые һаажа, түсэбөө 151 процент дүүргэбэ. Тэрээнһээ гадна, нүхэр Тыкшеева хуряалгын үедэ тарня боолгодо үдэрөөр ябажа, нормоо үдэр бүри 200-250 процент дүүргэдэг байгаа. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим түмэршэ дархан, депутат нүхэр Ринчин Эрдынеев үнэн сэхэ ба оролдосото хүдэлмэриингөө түлөө хэды дахин шагнагдаһан байха юм. Нүхэр Эрдынеев энэ жэлэй 10 һарын туршо соо 594 ажалта үдэр олобо. Иимэр хүдэлмэридэг нүхэд олон.

Тус сомоной колхозууд 1940 ондо агротехническэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ, урдань хэзээшье үзэгдөөгүй баян ургаса хураһан байна. Хэрэбээ 1939 ондо гектар бүриһөө, дунда жэшээгээр ярица—2,6 центнер, шэниисэ—2,4 центнер, овес—4,2 центнер хуряаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 2431 гектар газарһаа, дунда жэшээгээр 6,6 центнер ургаса абаа. Түсхайлбал, ярица—4,3 центнер, шэниисэ—7,4 цент., овес—7,7 ба ячмень—7,86 центнер гэхэ мэтэ. 1940 ондо манай сомоной 3 колхозуудта ефремовскэ звенонууд эмхидхэгдээ һэн. Мүнөө тэдэнэй нэгэ жэлэй хүдэлмэриин дүн дээрэһээ харахада, хэрбээ ефремовскэ агротехникые зүбөөр бэелүүлээд байбал, манай Бурят-Монголдо тарялангай гектар бүриһөө 40-50 центнер ургаса абажа шадагдаха байна. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ефремовскэ звеногой 15 гектар газарынь 204-204 пуд таряа үгөө.

Манай сомон 1940 оной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрине хангалтатайгаар дүүргэбэ, одоо хабарай тарилга урда жэлэйхиһээ эртэ дүүргэгдээ. Пар хахалаалга 132 процент гүйсэдхэгдэжэ, 420 гектар газар хоёр дахин хахалагдан, борнойлогдоһон байна. Намарай пар хахалаалгын түсэб 88,6 процент дүүргэгдэбэ. Мүн тэрэшэлэн, тарня хуряалга, һурилэлгэ ба сохилго октябриин 21-дэ сүм дүүрэһэн юм. Тарня хуряалгын үедэ Чесаный МТС-эй 4 комбайн ба 20 жатканууд манай колхозуудай тарялан дээрэ хүдэлмэрилөө.

Олонхи комбайнёрнууд ба машинистнуудай эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар, комбайнаар хуряалгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Комбайнёрнууд нүхэд Вампил Жанчиков ба Ринчин Сампилов гэгшэд дааборяа 120 процент дүүргэдэг байба. Нүхэр Сампилов хадаа нормын ёһоор 12 гектар хуряаха аад, үдэр бүри 15 гектар ба зарим үдэр 20 гектар хүрэтэр хураадаг байба. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жаткын машинист нүхэр Н. Г. Цыбылов үдэрэнһөө нормые 150 процент дүүргэдэг һэн.

Манай сомон болбол хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаар 1940 оной 100 дааборине бүрин дүүргэбэ.

Гүрэндэ 4412 центнер тарня тушаажа, түсэбөө 100 процент гүйсэдхөөбди. Мүн тэрэшэлэн мяха, тоһо, ноохо, үһэ, картофель ба овощь тушаалга түсхайта болзорнууд соогоо дүүргэгдэһэн байна.

1940 оной IV кварталай мүнгэ элсүүлгын план дүүргэгдэбэ.

Колхознигуудай болбосоролой хэмжээнь улам бүри ургана. Манай сомон бүхыдөө бэшэг мэдэхэ болонхой. Һая болотор тарүү һуудалтай байһан колхознигууд мүнөө колхозоингоо түсэтэ түбхинэжэ байна.

Сомон доторхи гурбан колхозуудаай 4002 центнер үрэһэ хааха ба 601 центнер страховой фонд байгуулха аад, тэрэнээ үни дүүргэһэн юм. Зүгөөр, үрэһэмнай хүсэд сэбэрлэгдээдүй. Дурсагдаһа дутуугаа борын үдэрнүүдтэ усадхалын тулада зохихо хэмжээ абажа байнабди.

Бидэнэй зорилго хадаа 1941 оной хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр эхилгэ ба үнгэргэлгэ, малай түлнүүдые бүрин абалга, түлжүүлгэ; колхозуудаа улам баяжуулга ба бэхижүүлгэ; ажалай дисциплиные бүхыхэмжээгээр бэхижүүлгэ болоно.

Ц. Д. Жимбеев—Дунда-Худанай сомоной Соведэй исполкомой түрүүлэгшэ.

Политгэгээрэлэй хүдэлмэридэ шэнэ амжалтануудай түлөө

(Кабанскын ОНО-гэй политгэгээрэлэй хүдэлмэриин инспектор Иван Кузмич Алферовтой хөөрэлдөөн)

Политгэгээрэлэй хүдэлмэриин инспекторээр 1938 оной февральһаа хойшо хүдэлмэрилнэб. Эхилжэ хүдэлмэрилхэдэм бэрхэшээлтэй асуудалнууд али олон тохёолдодог байгаа. Тиигэбэшье, партийна, комсомольско ба советскэ организацинуудай туһаламжаар, тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабадаг байгааб.

1938 ондо уншалгын 8 байшангууд байбашье һаа, тэдэнэрэй миил 5-нь хүдэлмэрилдэг байгаа. Теэд, тэрэшье байшангууд хадаа лозунгнууд ба плакадуудаар тон дутамаг. түлишоөр хангагдаагүй ба зарим шэлнүүдынь тэһэрхэй нэгэ дабхар сонхотой гэрнүүд лэ байдаг һэн. Тиимэ тулада, тэрэ үеын уншалгын байшангуудай хүдэлмэриин ямар байһан тухайда хэлэлтэгүй ойлгосотой бэзэ.

Мүнөө манай аймаг дотор уншалгын 13 байшангууд ба 37 улаан булангууд хүдэлмэрилнэ. Эдээндэ эрхилэгшэнэр бүгэдөөрөө олдонхой. Колхозно 6 клубууд байгуулагдаа. Уншалгын байшангуудай ба колхозно клубуудай соведүүд эмхидхэгдээ. Эдэ соведүүдэй хүдэлмэридэнь нютагуудахи эдибхитэд —коммунистнууд, комсомолецууд ба партийнабэшэ большевигүүд халуунаар хабаадалсажа. оролдосотойгоор туһалнад.

Хүдэлмэреэ жэшээтэ һайнаар табижа шадаһан уншалгын байшангууд, улаан булангууд ба колхозно клубууд нилээд олон. Таракановска сельсоведэй уншалгын байшан (даагшань Лебедев) эрхимээр хүдэлмэрилнэ. Тэндэ драматическа кружок хэдэн дахин зүжэг табиба. Мүн оборонно ба бусад кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэрэй занятинуудынь таһалдалгүй үнгэргэгдэнэ. Тэрэшэлэн, Посольско сельсоведэй клуб (даагшань нүхэр Воронов) нилээд амжалтануудые туйлаһан байна.

Тиихэтэй хамта, хангалтагүй хүдэлмэрилһэн уншалгын байшангууд, улаан булангууд ба колхозно клубууд бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Брянскын сельсоведэй уншалгын байшан (даагшань нүхэр Брянский) политгэгээрэлэй хүдэлмэридэ үргэн далайса олгожо тэрээндэ нютагай эдибхитэниие хабаадуулжа шадаагүй. Тэрэнэй хүдэлмэридэнь тэндэхи партийна, советскэ ба комсомольско организацинууд һулаар туһална. Сомоной Соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Кокин) хаһалагдаһан мүнгыень хүсэд үгэдэггүй байна. Хандалинска Сельсоведэй уншалгын байшан бүришье муугаар хүдэлмэрилнэ.

БМАССР-эй политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадалсажа, бусад хүнүүдэй хүдэлмэриин опытдой танилсажа, нилээд олон шэнэ асуудалнуудые ойлгобоб. Манай аймаг дотор политгэгээрэлэй хүдэлмэриие эрхим дээдэ хэмжээдэ табиха аргабайдал бүрин бии. Оролдосотойгоор хүдэлмэрилхэ лэ хэрэгтэй!

Наһатанай һургуулиие һуралсалай хэрэгсэлээр хангаха

Закаменай аймагай зарим сомоной соведүүд ба колхозууд болбол үзэг бэшэг мэдэхэгүйе бүрин усадхажа, үргэлжэдөө грамотна болоһон байна. Зүгөөр, Утаата Далхайн сомондо энэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тус сомоной «Улаан Далхай» колхоздо үзэг бэшэг мэдэхэгүй 93 ба бага мэдэхэ 45 хүнүүд тоологдоно. Теэд, эдэнэрэй олонхинь мүнөө хүрэтэр һургуулида хабаадуулагдаагүй байһаар.

Гэхэтэй хамта, аймагай гэгээрэлэй таһаг болбол наһатанай һургуулиие номууд ба тетрадь гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдээр ханганагүй.

БОРИС.

— ХИЛЫН СААНАҺАА ТЕЛЕГРАММАНУУД —

Албанидахи дайнай ябуулганууд

АФИНЫ, декабриин 24. (ТАСС). Верховно командованиин мэдээсэхэнь хадаа, үсэгэлдэр нютагдахи операци амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэбэ. Химара эзэлэгдээ. Хара самсатанай 141-дэхи батальон болбол 29 офицернүүдэй ба 677 солдадуудай составтайгаар бөөэ тушааба. Хоёрдохи полкын хоёрдохи батальоной командир штабтаяа ба хэдэн солдадуудтайгаар плендэ абтаба. Сэрэгэй олон хэрэгсэлнүүд эзэлэгдээ.

БЕЛГРАД, декабриин 24. (ТАСС). «Политика» газетын мэдээсэхэнь хадаа сагай уларилай хэды муу байбашье, грегүүд добтолһоор байна. Итальянска сэрэгүүд болбол Тюпелона, Клисура городуудай хаяада илангаяа танга эсэргүүсэлгэ үзүүлнэ.

Итальянска авиаци Грециин хэдэн городуудые бомбодобо. Эндэ хүнүүдэй гэмтэлһээ гадна, мүн материальна гэмтэл ушаруулагдаба.

«Време» гэжэ газетэ иигэжэ мэдээсэнэ: Багахан нэгэ греческэ отряд болбол шуурган дундуур һамбаашалан, Поградецта дүтэхэн байгаа итальянска һахюулые эзэлхэ гэжэ амжалтагүй һэдэлгэ хэбэ.

Дайлалдажа байгаа талын авиацинууд болбол хоюулан тон эдибхитэйгээр ябуулгануудые хэнэд. Итальянска самоледууд болбол үсэгэлдэр Шкумба. Девал голнуудай адагдахи греческэ позицинуудые бомбодобо. Английска ба греческэ самоледууд болбол итальянецуудай тылые ба мүн Эльбасан городые бомбодоһон байна.

Манчестер

(Справка)

Манчестер — Англиин промышленна ба худалдаа-наймаанай томохон центр, арадзонойгоо тоогоор орон соогоо дүрбэдэхи һуури эзэлдэг — энэ город болбол декабриин 22-ой һүни бомбодогдоһон байна. 1936 оной мэдээгээр тус городто 775000 хүнүүд ажаһуудаг юм.

Манчестер болбол бүд нэхэдэг промышленностиин дэлхэй дээрэхи центр гэжэ алдаршанхай. Тус городой промышленна предприятинуудай ба складуудай олонхинь городһоо гадуурхи Салфорд, Белтон, Стокпорт, Олдем гэхэ мэтын тосхонуудаар байдаг.

Манчестер болбол мүн машинабайгуулалгын, ехэнхидээ текстильнэ машинабайгуулалгын томохон центр бололсоно. Энээнһээ гадна, Манчестер дээрэ химическэ промышленностиин томохон предприятинууд, тэрэнэй тоодо бүд шэрдэдэг үйлэдбэринүүд бии. Элдэб инструментнүүдэй, зэр-зэмсэгэй, түмэр замай локомотивуудай, самоледуудай, автомобильнуудай, электромашинануудай, моторнуудай, станционарна двигательнүүдэй заводууд бии юм.

Манчестер хадаа Англидахи түмэрзамай ехэхэн узелнуудай нэгэнь болоно. 57 километр ута ба далайн судноуудай ябажа болохо манчестерскэ каналые барилга болбол Манчестерэй хүгжэхэ хэрэгтэ ехэхэн удхашанартай байгаа юм. Тус канал болбол Либерпульдэ дүтэхэн Мерсей мүрэнөөр дамжажа, Манчестерые Ирландска далайтай нэгэдүүлнэ. Иимэ ушарһаа, Манчестер болбол ашаа шэрэлгээрээ Великобританиин портнуудай дунда гурбадахи һуури эзэлдэг томохон порт мүн. Манчестерэй порт хадаа нефть, модо, хүбэн, орооһо ба бусад зүйлнүүдые орондоо газаа тээһээ асардаг Англидахи ехэхэн портнуудай нэгэнь болоно.

АНГЛИИН ПРАВИТЕЛЬСТВАДА ҺЭЛГЭЛТЭНҮҮД БОЛОБО

ЛОНДОН, декабриин 23. (ТАСС). Правительство болбол Лорд Галифаксые Вашингтондохи Англиин посол болгон томилбо гэжэ информациин министерство мэдээсэнэ.

Сэрэгэй министр байһан Иден гэгшэ гадаадын хэрэгүүдэй министртэ томилогдобо. Һүүлэй үедэ финансуудай министерствын парламентска севратар байһан капитан Давид Маргессон гэгшэ мүнөө сэрэгэй министрын тушаалда томилогдобо.

ШВЕЙЦАРИ ДЭЭГҮҮР ГАДААДЫН САМОЛЕДУУД НИИДЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 22. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэхэнь хадаа, декабриин 21-дэ Швейцариин территори дээгүүр гадаадын самоледууд ниидэһэн байна. Эдэ самоледууд ямар гүрэнэйб гэжэ тодоруулха аргагүй байгаа. Самоледууд болбол Итали тээшэ зүглэн ниидэбэ.

ИНДО-КИТАД БА ТАИ ХООРОНДЫН ХИЛЭ ДЭЭРЭХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 22. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй 24 часай торшо дотор француузска зенитнэ томо буунууд болбол Таин самоледуудые хэдэн дахин буудаба. Мекенг голой райондо Индо-Китад ба Таин патрульнуудай хоорондо хэдэн удаа тулалдаанууд болоһон байна.

ГЕРМАНИ БА ЮГОСЛАВИ ХООРОНДЫН ЭКОНОМИЧЕСКА ХЭЛСЭЭН

БЕЛГРАД, декабриин 22. Югославиин телеграфна агентствын мэдээсэхэнь хадаа, үсэгэлдэр Белград дээрэ Германи ба Югослави хоорондо экономическа хэдэн хэлсээнүүд баталагдаба.

Түмэр замай шэрэлгэдэхи контрбандатай тэмсэхэ тухай ба мүн бусад зүйлнүүдээр хэлсээн баталагдаба.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Шэнэ жэлэй ёлкодо галай аюулһаа һэргылхэ хэмжээябуулганууд

Һургуулиин үбэлэй амаралтын үедэ 1940 оной декабриин 30-һаа 1941 оной январиин 12-хүрэтэр һургуулинуудаар ба үхибүүдэй эмхинүүдээр шэнэ жэлэй ёлконууд үнгэргэгдэхэ байна.

Тус ёлкодо зол жаргалаар дүүрэн советскэ үхибүүд ертэһээ бэлэднэ. Зүгөөр, галай аюулда хайша хэрэгээр, һапаа амараар хандадаг хүтэлбэрилэгшэд хүбүүдэй энэ гайхамшаг сэнгэлиг наадые гутаажа магад. Галда түргэн шатадаг материалнуудые (хүбэн, саарһа, целлулойд) ёлкын шэмэгтэ хэрэглэдэг, тэрэшэлэн галай аюулһаа хамгаалха эрилтэнүүдые хазагайруулан, өөхэн дэн нососдог, электрическэ гэрэлээ буруугаар түхеэрдэг, бенгальска галые хэрэглэдэг—эдэ бүхы ушарнууд ехэнхидээ галай аюулда хүргэдэг байна.

Үхибүүдэй шэнэ жэлэй ёлко эмхидхэхэ үедөө зарим хүтэлбэрилэгшэд болбол галай аюулһаа һэргылхэ хэмжээябуулгануудые сахидаггүй ба энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээнь болодог аюулнууд үзэгдэдэг байгаа.

Хориин аймагта, Замагта гэжэ селодо, һургуули соогоо ёлко үнгэргэжэ байтарнь, носожо байһан өөхэн дэн ёлкын шэлбүүһэн дээрэ унажа гал болоод, нэгэ багша ба 6-дахи классай һурагша хоёр галда халаһан байгаа. Мүн Улан-Удэ городой № 3 һургуулида шэнэдэн ёлкын шэлбүүһэн дээрэ унажа гал болоод, нэгэ багдээрэһээнь, проводынь ниилэжэ таһа дүреэд, түймэр болохосо байхадань, харин галай аюулһаа хамгаалагшэ сахюулай нэгэ хүдэлмэрилэгшэ тэндэнь байжа, тэрэ сагтань хэмжээ абаһан байгаа.

Ёлко хадаа заабол гэрэй нэгэдэхи гү. али хоёрдохи дабхарта эмхидхэгдэхэ ёһотой.

Хэрбээ, гэрэй гурбадахи ба дүрбэдэхи дабхарта ёлко эмхидхэхэ болоо һаа, доро дурсагдаһан гуримуудые тон наряар сахиха шухала:

Гэрынь галай аюулһаа хамгаалагдаһан байха; газаа тээшээ гараха хоёр үүдэтэй ба түймэрые унтарааха хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагдаһан байха ёһотой.

Ёлкын үнгэргэгдэхэ гэрэй хэмжээ болбол һайн үдэрлэлгэдэ байлсагшадай тооһоо дулдыдана гэбэл, 10 кв. метр хэмжээнэй пол дээрэ 15-16 хүнһөө дээшэ бэшэ жэшээтэй байха ёһотой.

Ёлкые гэрэй үүдэндэ дүтэ хэжэ огто болохогүй.

Ёлкын һалаануудыень гэрэй үһээ ба ханаһаа нэгэ метр холо талатай байлгаха хэрэгтэй.

Ёлко хэхэ таһалтынгаа хажууда ба таһалта соогоо гал һүнөөхэ (огнетушитель) 2-3 зэмсэг ба нэгэ нооһон тохом байлгаха хэрэгтэй. Хэрбээ гал һүнөөгшэ зэмсэггүй байбал, 5-10 хүнэг үһа бэлэдхэ ба ёлкынгоо хажууда үһатай 2-3 хүнэг байлгаха хэрэгтэй.

Электрическэ гэрэлгүй гэртэ ёлкые үдэр хэхэ шухала. Ёлкодо өөхэн дэн хэрэглэхэ ябадал огто хоригдоно.

Целлулойдно ба галда түргөөр шатадаг бусад нааданхайнуудые үлгэжэ болохогүй. Мүн, ёлкын һууриие ба мүшэрнүүдые тойруулан галда дүрэдэггүй состав шэнгээгдээгүй хүбэнгөөр шэмэхэ ба ёлко дээрэ бертолетовэ дабһа адхажа огто болохогүй байна.

Ёлкые гэрэлээр шэмэхэдээ тон шадамар электромонтёроор хэлгэхэ ба энэ хэрэгтэ электротехническэ дүрим ба нормые наряар баримталха шухала.

Гэрэлээр шэмэглэлгэдэ хүсэ бууруулдаг трансформатораар дамжуулан ток оруулха ба энээндэ 12 вольтын лампочка хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Ёлкын эхилхэһээ урда тээ гэрэлэй бүрин бүтэниие ба түймэр унтарааха хэрэгсэлнүүдые шалгаха хэрэгтэй. шэнэ жэлэй ёлкые үнгэргэхэдөө галай аюулһаа һэргылхэ хэрэгтэ харюусалгатай хүниие өөһэдынгөө захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдһөө томилхо байна. Тэрэ хадаа ёлко үнгэргэхэ үедэ түймэрэй командада гү, али ДПД-дэ ёлкын болохо газарай адресые, ёлкын эхилхэ үдэр ба сагые, тус нааданда хабаадалсаха хүнүүдэй тооe, наадые үнгэргэхэ хэрэгтэ томилогдоһон харюусалгата нюурай нэрэ ба обогые мэдээсэхэ ёһотой.

Шэнэ жэлэй ёлкодо галай аюулһаа һэргылхэ харюусалгата нюур болбол, хэрбээ галай болоо һаань, гэртэ байһан зониие эмхитэйгөөр газаа тээшэнь гаргаха түсэб ба гуримые зохёохо үүлгатай. Тус түсэбөө зохёоходоо галай аюулһаа хамгаалдаг зургаантай зүбшэхэ ба тэрэниие һургуулиингаа гү, али үхибүүдэй зургаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ һайнаар ойлгуулха хэрэгтэй.

Ёлкые үнгэргэхэ үедөө гэр дотор элдэб үнгын бенгальска гал шатаажа ба хүбэн бүлсүүнүүдые хэрэглэжэ, мүн тэрэшэлэн тогтооһон нормоһоо үлүүгээр үхибүүдые оруулжа болохогүй.

Галай аюулһаа һэргылдэг, гүрэнэй органой түлөөлэгшын шалгаагүй ба тэрэнэй бэшэгээр үгэһэн зүбшөөлгүй байрада шэнэ жэлэй ёлко үнгэргэжэ болохогүй гэжэ һургуулиин ба үхибүүдэй зургаанай хүтэлбэрилэгшэд эртээнһээ мэдэхэ ёһотой.

БМАССР-эй НКВД-гэй ОПО.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Каландарашвили, 19. Телефоны: редактора — 3-23; секретариата — 3-44; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды — 7-55(2зв.); экономического отдела—7-55; отдела писем—5-07; дежурного по редакции—5-07. Н—4243 Типография НКМП БМАССР.